

ISIEN OPETUKSIA RAAMATUSTA JA SEN LUKEMISESTA

TT Hannu Pöyhönen

Johdannoksi

Aivan aluksi haluan todeta, että rajoitun alustuksessani lähes kokonaan varhaisiin kirkko- ja erämaaisiin. Kuitenkin yhtä hyvin ja yhtä painokkaasti tätä aihetta voitaisi lähestyä oman aikamme ohjaajavanhusten opetuksen pohjalta. Ortodoksinen teologia ei näet läntisestä teologiasta poiketen rajoita patristista kautta joihinkin tiettyihin, varhaisiin vuosisatoihin, vaan näkee sen jatkuvan katkeamattomana Kirkossa aikojen loppuun asti siitä yksinkertaisesta syystä, että Pyhä Henki ei lakkaa pyhittämästä ja valaisemasta Kristukseen uskovia. Rajaus varhaisiin isiin on siis luonteeltaan pelkästään käytännöllinen, alustukseen varatun ajan sanelema.

Haluan aloittaa lainaamalla pyhän Johannes Damaskolaisen teosta Ortodoksisen uskon tarkka esitys. Katkelma kuuluu niihin patristisiin teksteihin, jotka pituuteensa nähden käsittelevät Raamattua ja sen lukemista kaikkein parhaiten ja monipuolisimmin. Koko alustus voisi hyvin rakentua pelkästään sen analysointiin. Käytän sitä nyt silti vain johdantona aiheeseen, eräänlaisena virittäjänä oikeaan tunnelmaan. Pyhä Johannes Damaskolainen kirjoittaa:

“Jokainen kirjoitus, joka on syntynyt Jumalan Hengen vaikutuksesta, on myös hyödyllinen. On siis erinomaista ja sielulle hyödyllistä tutkia Jumalallisia Kirjoituksia. Niin kuin vesiojien luo istutettu puu, niin sielukin, jota Jumalallinen Kirjoitus kastelee, kasvaa ja antaa kypsän hedelmän, ortodoksisen uskon, ja saa kaunistukseksi ikivihreät lehdet, nimittäin Jumalan mieleiset teot, sillä Pyhät Kirjoitukset ohjaavat meidät hyveen teoihin ja selvään näkemiseen. Niistä löydämme kehotuksen kaikkinaiseen hyvään ja kehotuksen kaikkinaisen pahan hylkäämiseen. Jos rakastamme oppimista, opimme myös paljon. Sillä jokainen anova saa, etsivä löytää ja kolkuttavalle avataan. Kolkuttakaamme siis Kirjoitusten ihanan paratiisin portille, sillä se on tuoksuva, suloinen ja kaunis ja siellä hengellisten, Jumalaa kantavien lintujen viserrys täyttää korvamme, koskettaa sydäntämme, lohduttaa murheellista, tynnyttää vihastuneen ja täyttää iankaikkisella ilolla. Se nostaa mieleemme jumalallisen kyyhkysen kultaiseen selkään ja vie meidät sen loistavilla siivillä hengellisen viinitarhan istuttajan, ainosyntyisen Pojan, ja perillisen luo ja Hänen kauttaan valkeuksien Isän luo. Mutta meidän ei pidä kolkuttaa välinpitämättömästi, vaan haluten ja kärsivällisesti. Älkäämme menettäkö intoamme kolkuttaessamme, niin meille avataan. Jos luemme kerran ja kahdesti emmekä käsitä, mitä olemme lukeneet, älkäämme menettäkö intoamme, vaan olkaamme kärsivällisiä, käyttäkäämme siihen aikaa ja kysykäämme, sillä on sanottu: ‘Kysy isältäsi, niin hän sen sinulle ilmoittaa, vanhemmiltasi, niin he sen sinulle sanovat’ (5. Moos. 32:7). Sillä ei kaikilla ole tietoa. Amentakaamme tämän paratiisin lähteestä iankaikkista ja puhdasta vettä, joka kumpuaa iankaikkiseen elämään, nauttikaamme sitä, nauttikaamme sitä kyltymättä, sillä sen armo ei kulu.”*

Jumalan sana on kristitylle rakas

Lainatussa katkelmassa heijastuu voimakkaasti kirjoittajan rakkaus Pyhiä Kirjoituksia kohtaan. Tämä psalmeista meille tuttu teema (ks. esim. Ps. 1:1–2, 119:97–98) tulee tavan takaa esiin isien teksteissä. Niinpä Kirkkomme suurimpana pyhänä usein mainittu Johannes Krysos-

* So. profeettojen, evankelistojen ja apostolien.

tomos, joka rakasti paljon Raamattua ja selitti sitä siksi saarnoissaan ahkerasti muillekin, kehotti jokaista uskovaa kiireesti hankkimaan itselleen tämän kirjan. Hän sanoo: “Älä viivyttelä hankkiessasi Uutta testamenttia. Tee evankeliumeista, Apostolien teoista ja kirjeistä itsellesi ainaiset opettajat. Ja jos sinulle ilmaantuu jokin murhe, kurkota siihen kuin lääkevarastoon. Se on väline, jolla haaksirikko vältetään.”

Pyhä Johannes Krysostomos neuvoi siis aikalaisiaan tekemään Raamatun ja erityisesti Uuden testamentin kirjoista itselleen elinikäiset opettajat. Epäilemättä hänen neuvonsa olisi sama meillekin. Eräässä toisessa tekstissään hän kehittelee tätä ajatustaan pidemmälle: “Neuvon sinua, että ostat – – Raamatun ja alat lukea sitä tarkkaavaisesti. Joka kerta, kun luet yhden jakkeen, tutki itseäsi ja kysy: ‘Paninko täytäntöön sen, mitä tässä sanotaan?’ Tästä hetkestä alat päästä sisälle kristinuskon suurenmoiseen sisältöön ja sinusta tulee tietoinen kristitty.”

Tämän pyhän Johannes Krysostomoksen sanan mukaan Raamatun kanssa käytävä keskustelu, tai ehkä paremminkin sen äärellä tapahtuva itsetutkistelu, uudistaa ihmisen hengellisesti. Tästä näkökulmasta ei ole yllättävää, että hän kehottaa ihmisiä tutkistelemaan sitä arkena ja pyhänä. Pyhä Johannes lausuu: “Tätä aina pyydän enkä pyytämästä lakkaa, että te ette ainoastaan täällä [so. kirkossa] tarkkaisu sitä, mitä sanotaan, vaan että te myös kotiin mentyänne askaroitisitte jatkuvasti Jumalallisten Kirjoitusten lukemisessa.”

Tietämättömyys Kirjoituksista vaarantaa pelastuksen

Pyhä Johannes Krysostomos korostaa Raamatun merkitystä myös käänteisellä tavalla, painotamalla sen vieroksumisesta johtuvia vaaroja: “Suuri jyrkänne ja rotko on se, ettei olla perillä Kirjoituksista. Pelastuksen suoranaista kavaltamista on se, ettei tiedetä mitään jumalallisista laeista. Juuri tämä on synnyttänyt harhaoppejakin. Tämä on saanut ihmisissä aikaan turmeltuun elämän, tämä on kääntänyt kaiken ylösalaisin.” Johannes Krysostomos vertaa Vanhaa ja Uutta testamenttia kahteen airoon, joita käyttämällä ihmisen tulee ohjata olemuksensa alus taivaalliseen satamaan. Hänen mukaansa ilman niitä on mahdoton ylittää synnin valtameriä. Hän jopa sanoo: “Sillä mahdotonta, mahdotonta on pelastua lukematta Jumalallisia Kirjoituksia.”

Pyhä Raamattu on siis kristitylle tärkeä, suorastaan elintärkeä. Tästä hengellisen elämän totuudesta meitä muistuttaa myös Athanasios Suuri nimittämällä Raamattua sielun ravinnoksi, joka auttaa meitä löytämään Kristuksen. Samaa asiaa painottaa Hieronymus, lännen perinnettä edustava kirkkoisä jakamattoman kristikunnan ajalta, retorisella kysymyksellään: “Kuinka kristityn on mahdollista elää tutkistelematta Pyhää Raamattua, jossa tulemme tuntemaan itsensä Kristuksen, joka on uskovien elämä?”

Raamatun tutkistelua elinehtona terveelle hengellisyydelle pitää myös pyhä Efraim Syyrialainen. Hänen mukaansa ihminen, joka ei tunne Kirjoituksia elää harhan vallassa, mutta kahdesti harhan vallassa puolestaan se, joka tuntee ne, mutta silti halveksii niitä.

Kirjoitusten tutkiminen pohja kristilliselle elämälle

Edellä sanotun perusteella Pyhät Kirjoitukset auttavat ihmistä löytämään Kristuksen, mutta ne ovat välttämättömiä hänelle myös hengellisessä kasvussa. Pyhä Johannes Krysostomos sanoo: ”Kuten maa, joka ei koskaan saa sadetta, ei kasvata siementä, niin ei tuota hengellistä hedelmää sellainen sielukaan, jota Jumalalliset Kirjoitukset eivät valaise.” Hän valaisee asiaa toisellakin vertauskuvalla: “Kuten valoa vailla olevat kompastuvat, samoin ne, joita Pyhän Raa-

matun säteet eivät valaise, tekevät jatkuvasti syntiä. Pyhän Raamatun tutkiminen sammuttaa himot, istuttaa hyveen, kohottaa korkeuksiin hengen ja nostaa meidät taivaaseen.” Raamatun tutkistelun ja hengellisen kasvun keskinäistä yhteyttä painottaa voimakkaasti myös pyhä Athanasios Suuri, joka toteaa, että “hyvettä ja vapautta paheista ei saavuteta muutoin kuin tutkistelemalla Jumalallisia Kirjoituksia”.

Monet idän kirkkoisista vertaavat Raamattua lääkäriin tai sairaalaan. Basileios Suuri lausuu: “Kaikki Jumalan innoittamat ja hyödylliset Kirjoitukset on tallennettu Pyhän Hengen vaikutuksesta ihmisille siksi, että jokainen meistä valitsisimme niistä, kuten sielujen yhteisestä sairaalasta, parannuskeinon kukin omaan himoomme.” Koska Jumalan sana vapauttaa ihmisen hänen synnillisestä menneisyydestään ja mahdollistaa näin Jumalan mielen mukaisen kasvun, pyhittäjä Thalassios Afrikkalainen, merkittävä Filokalian askeetti-isä, kehottaa meitä uutterasti tutkistelemaan sitä.

Basileios Suuren mukaan Jumalan innoittamien Kirjoitusten tutkistelu on myös, kuten hän itse sanoo, “ihmiselle oivallisin tie löytää hänelle kuuluva velvoite”. Tätä hän perustelee kahdella seikalla: ensinnäkin sillä, että niistä me löydämme selkeät neuvot Jumalan tahdon mukaisiin tekoihin, ja toiseksi sillä, että niissä eteemme avautuu autuaitten miesten elämä, heidän, jotka seuraamalla kaikessa Pyhissä Kirjoituksissa opastettua tietä ovat itse tulleet meille helposti ymmärrettäväksi jumalalliseksi sanaksi ja eläväksi Jumalan kuviksi. Pyhä Iisak Syyrialainen puolestaan muistuttaa siitä, että Raamatun lukeminen tukee rukousta ja rukous taas lukemista. Raamatun lukeminen ja rukous kuuluvat näin hengellisessä elämässä kiinteästi yhteen, ja ne voimistavat toinen toistaan.

Ahkera Pyhän Sanan tutkiminen edistää siis ihmisessä hengellistä kasvua, mutta se myös tarjoaa lohdun lankeemusten ja taisteluiden hetkiin. Siksi jo pian kuolemansa jälkeen pyhien joukkoon luettu 500-luvun Egyptin erämaaisä Isidoros Pelusionilainen sanoo: “Jumalallisten Kirjoitusten lukeminen on hyödyllistä niin pystyssä pysyville kuin langenneillekin ja ylipääntänsä kaikille.” Johannes Krysostomos intoutuu ylistäen kuvaamaan Kirjoitusten lukemista tyyneksi ja rauhaisaksi satamaksi elämän myrskyjen keskellä. Se on, kuten hän itse sanoo, “aalloton satama, sortumaton muuri, horjumaton torni, koskaan katoamaton kunnia, haavoittumisilta suojaava ase, kuihtumattoman sisäisen tyyneyden lähde ja jatkuva nautinto”.

Suoja paholaisen hyökkäyksiä vastaan

Monet varhaisista kirkkoisista puhuvat Raamatusta juuri suojana paholaisen juonilta. Kyproksen piispa pyhä Epifanios kuvaa Kirjoitusten lukemista suureksi turvaksi synnin tekemistä vastaan ja pyhä Basileios nimittää niitä kristityn asevarastoksi. Isidoros Pelusionilainen puolestaan vetoaa kuulijaansa ja kehottaa häntä taistelun tuoksinassa turvautumaan Pyhään Raamattuun, sillä “tutkistellesasi päivittäin Jumalan sanaa sinä säilyt haavoittumattomana synnin hyökkäyksiltä. Pyhä Raamattu pitää sinut etäällä synnistä.”

Raamatusta kristityn suojana puhuu myös pyhä Johannes Krysostomos. Hän sanoo: “Yleisesti kaikista ajatuksista, jotka paholainen herättää, sielun vapauttaa ja pelastaa ihmeellisellä tavalla Kirjoitusten lukeminen, aivan kuin jonkun varomattomuutensa johdosta tulee pudonneen.” Vastaavasti pyhittäjä Thalassios Afrikkalainen muistuttaa, että “lukeminen ja valvomien, rukous ja psalmilaulu estävät mieltä eksymästä himollisiin ajatuksiin”. Kristittyjen kolmen tärkeimmän aseensa joukkoon Kirjoitusten tutkimisen lukee pyhä Euthymios. Kahdeksi muuksi hän nimeää arvostelukyvyyn ja nöyryyden.

Irttaantuminen Pyhistä Kirjoituksista irtaannuttaa ihmisen siis Jumalasta ja tekee hänet helpok-

si saaliiksi paholaiselle. Ilman Pyhien Kirjoitusten ankkuria ihminen eksyy helposti kaikkeen pahuuteen ja arvotyhjiössä eläessään voi edetä hyvinkin moraalittomiin tekoihin. Lopulta hän voi käytännössä tuhota oman elämänsä ja muodostua vaaraksi koko järjestäytyneelle yhteiskunnalle. Hyvin ajankohtaiselta sekä kansallisesti että kansainvälisesti vaikuttaa seuraava, 1700-luvulla eläneen Nikiforos Theotokiksen huomio: “Näemme tänäänkin, että ne, jotka halveksivat Jumalallisia Kirjoituksia, ovat päätyneet epäuskoon ja ojentaneet kätensä murhatakseen ei ainoastaan heimolaisiaan, vaan myös oman isänsä, kuninkaan. He ovat kehitelleet petollisia ja äärimmäisen viekkaita järjestelmiä, jotka lupaavat vapautta, mutta saavat aikaan orjuutta, epäjärjestystä ja anarkiaa, josta kaikki paha saa alkunsa. He ovat langenneet ennen kuulumattoman ylpeyden valtaan ja pyrkineet sekoittamaan koko maanpiirin päästäkseen sen herroiksi. He eksyttävät tekopyhyydellään ja pyrkivät kaikin tavoin riistämään vääryydellä vieraat tavarat. He ryöstävät häpeämättömästi, osoittavat röyhkeyttä ja kerskuvat. Kuka kykenee kyllin hyvin kuvaamaan kaiken sen pahan, jonka he saavat aikaan? Tuollaiseen tilaan päätyvät ne, jotka halveksien Jumalallisia Kirjoituksia oppoavat jumalattomuuden syviin syövereihin.”

Saatana ei kuitenkaan aina lähesty ihmistä näin karkeasti. Monesti hän pyrkii tuhoamaan meidät sitomalla sisäiset voimamme sellaisilla himoilla kuin suru ja masennus. Tämäkin on osa hänen sotataktiikkaansa, jonka tekee vaaralliseksi nimenomaan sen hienojakoisuus ja arkiuus. Nuo turmiolliset himot voidaan kuitenkin torjua Jumalallisten Kirjoitusten antamalla rohkaisulla, kuten pyhä Johannes Krysostomos toteaa seuraavassa tekstissä, joka osin muistuttaa erästä aiempaa hänen sitaattiaan: “Pyydän, kuulkaa minua kaikki elämäne turvaamisen kanssa askaroivat. Hankkikaa itsellenne kirjoja, sielun lääkkeitä. Ellette aio hankkia muuta, hankkikaa ainakin Uusi testamentti: Apostolien teot, evankeliumit, nuo ainaiset opettajat. Jos sinua kohtaa murhe kurkota niihin kuin lääkevarastoon. Ota sieltä onnettomuuteen lohtu, kohdasipa sinua taloudellinen vahinko, kuolema tai omaistesi menetyt. Tai älä ainoastaan kurkota sinne, vaan ota sieltä kaikki omaksesi ja paina se mieleesi.” Näin todettuaan hän vielä jatkaa: “Kaiken pahan lähtökohta on se, ettei ihminen tunne Kirjoituksia. Me lähdemme taisteluun ilman aseita. Mutta kuinka me voisimme niin pelastua?”

Raamattu tekee ihmisen rikkaaksi

Isät vertasivat Kirjoituksia monesti myös aarteeseen. Pyhän Makarios Suuren mukaan “Jumalan innoittama Pyhä Raamattu on ehtymätön lähde, kulumaton aarre, ääretön totuuden valtameri”. Jumalan sanan loputonta rikkautta painottaa lähes samalla tavoin pyhä Johannes Krysostomos. Hän toteaa, että “jumalalliset sanat eivät muistuta vain aarretta, vaan myös ehtymätöntä lähdetä, josta kumpuaa runsaasti kristallinkirkasta vettä, niin että niistä muodostuu kokonainen joki”. Näin sanottuaan hän vetoaa voimakkaasti kuulijoihinsa: “Tutkistelkaamme siis tarkkaavaisesti ja keskittyneesti Kirjoituksia. Jos näet otat vaarin Raamatusta, se juurii sinusta pois alakuloisuuden ja istuttaa sinuun ilon.”

Toisessa kohdin pyhä Johannes Krysostomos muistuttaa kuulijoitaan siitä, ettei Jumalallisilla Kirjoituksilla rikastuta vain siten, että tutkitaan niitä paljon, vaan myös siten, että tutkitaan niitä huolellisesti. Kuten ihminen saavuttaa suuren rikkauden ottaessaan kallisarvoisesta aarteesta edes palasen, samoin tapahtuu Pyhän Raamatunkin suhteen. “Jo yhdestä pienestä sanasta meidän on mahdollista löytää tavattoman syvällisiä ja voimallisia hengellisiä ajatuksia ja rikkauden, joka ylittää kaiken, mitä voidaan kuvata”, pyhä Johannes lausuu.

Ortodoksisen kirkon suuri hengenmies ja mystikko, Gregorios Teologi, puhuu hänkin paljon Jumalan sanasta ja sen merkityksestä. Hän nimittää Jumalan sanaa jopa kallisarvoisimmaksi lahjaksi, jonka ihminen on Luojalta saanut, sillä se on, kuten hän sanoo, sekoittunut meidän

luontoomme. Näin hän sanoo siksi, että Pyhät Kirjoitukset auttavat ihmistä löytämään Kristuksen, joka on Vanhan testamentin täyttymys ja koko maailmanhistorian keskus, mutta kas-teen perusteella myös meidän sisässämme oleva salattu todellisuus. Niinpä Athanasios Suuri lausuu: “Pyhistä Kirjoituksista on löydettävissä salattujen asioiden paljastus, Jumalan lupaus-ten täyttymys, Vapahtajan löytäminen.”

Vaikka Kristus on koko maailman keskus ja jokaisen kristityn sisässä vaikuttava Elämä, me emme arkemme keskellä useinkaan tajua sitä. Kätkeytyt kasvonsa Kristus paljastaa meille juuri Pyhien Kirjoitusten äärellä. Se ei kuitenkaan tapahdu helposti, kuten pyhän Augustinuksen paradoksaalinen lausahdus meille kertoo: “Raamatussa Jumala kätkee itsensä paljastaen ja paljastaa itsensä kätkien.”

Pyhän sanan aukeaminen

Kuten edellä viitattiin, pyhän tekstin äärellä tarvitaan tarkkaavaisuutta ja hengellistä herkkyyttä. Tätä seikkaa teroittaa kuulijoilleen pyhä Johannes Krysostomos. Hän sanoo: “Tarvitaan suurta huolellisuutta ja tarkkaavaisuutta, jotta ymmärtäisimme Jumalallisten Kirjoitusten syvän sisällön. Huolettomalla ja pinnallisella tutkimisella emme niiden merkitystä voi löytää.” Hetkeä myöhemmin hän lisää: “Ymmärtääksemme Kirjoituksia meidän pitää tutkia niitä tarkkaan. Eikä sekään vielä riitä. Meidän on pakko rukoilla hartaasti, jotta saisimme jumalallisen valaisun. Sen avulla kykenemme tiettyssä määrin pääsemään sisälle jumalallisten sanojen lähestymättömiin salaisuuksiin ja näkemään jokseenkin tarkasti jumalalliset totuudet.”

Raamatun tutkimisen välttämättöminä apuvälineinä pyhä Johannes Krysostomos painottaa siis tarkkaavaisuutta ja rukousta. Tämän ohella isät puhuvat meille tavan takaa sisäisen puhtauden merkityksestä, siitä, kuinka tärkeää on vapautua erilaisista himoista, jotka estävät Jumalan kohtaamisen. Yksi heistä on Athanasios Suuri, joka sanoo: “Kirjoitusten tutkimiseen ja todelliseen tietoon tarvitaan hyvää elämää ja sielun puhtautta sekä Kristuksen kaltaista hyveellisyyttä, jotta mieli taivallettuaan pystyisi sen kautta saavuttamaan ja hankkimaan sen, mitä haluaa. – Se, joka puhdistaa sydämensä kaikesta himollisesta pyrkimyksestä, näkee omassa kauneudessaan jumalallisen luonnon kuvan. Sillä sielun puhtaus kykenee näkemään itsensä lävitse Jumalan.” Pyhittäjä Thalassios Afrikkalainen pukee tämän hengellisen totuuden lyhyeen, aforisminomaiseen muotoon: “Mitä puhtaampi mieli on, sitä syvemmin sielu oppii ymmärtämään Jumalan sanan totuuksia.”

Pyhittäjä Thalassioksella on Filokaliassa paljon muitakin Raamatun lukemista välittömästi tai välillisesti käsitteleviä kohtia. Linaan näistä syvällisistä ajatelmissa vielä muutamaa, jotka puhuvat sisäisen puhdistumiseen johtavasta tiestä ja sen merkityksestä. Hän sanoo: “Tutki Pyhiä Kirjoituksia, niin löydät käskyt. Noudata niitä, niin vapaudut himoista” ja: “Pidä käskyt, niin löydät rauhan. Rakasta Jumalaa, niin saavutat tiedon” sekä: “Missä määrin mieli on vapautunut himoista, siinä määrin Pyhä Henki johdattaa sitä tulevan ajan salaisuuksiin.”

Patristisiin teksteihin, jotka käsittelevät Jumalan sanan tajuamista, sen aukenemista ihmiselle, haluan vielä lisätä yhden, joka on pyhältä Simeon Uudelta Teologilta. Johannes Krysostomoksen tavoin hän puhuu rukouksesta Raamatun luvun yhteydessä, mutta painottaa voimakkaasti sen hartautta ja hellittämättömyyttä. Hän sanoo: “Tarvitaan monia kyyneleitä, paljon pelkoa, paljon kärsivällisyyttä ja kestävyyttä rukouksessa ennen kuin meille paljastuu edes yhden Herran sanan voima, niin että pääsisimme tuntemaan pieniin sanoihin kätkeytyvän suuren salaisuuden.”

Ohjeita Raamatun lukijalle

Kirkkomme suurten opettajien teksteistä löytyy myös monenlaisia muita arvokkaita neuvoja Jumalan sanan äärellä viipyvälle. Yksi ensiarvoisen tärkeä sisältyy seuraavaan pyhän Markus Askeetin ajatelmaan: “Lukiessasi Pyhiä Kirjoituksia pyri ymmärtämään niihin kätkeytyvä merkitys. Sillä kuten apostoli sanoo, ‘kaikki, mikä ennen on kirjoitettu, on kirjoitettu opiksi meille’ (Room. 15:4).” Filokaliasta meille tuttu Markus Askeetti korostaa tässä sitä, että Raamatun lukemisella on selkeä tähtäyspiste, nimittäin luetun ymmärtäminen. Eräässä toisessa tekstissään hän etenee vielä pitemmälle ja sanoo: “Niinpä Raamattu kehottaakin meitä hankkimaan tietoa Jumalasta, jotta osaisimme palvella Häntä oikein teoillamme.”

Raamatun lukeminen tähtää siis ymmärtämiseen ja ymmärtäminen taas sanan toteuttamiseen eli Jumalan palvelemiseen, mikä Raamatun itsensä mukaan toteutuu yleensä lähimmäisen palveluna ja rakastamisena (ks. Matt. 25:31–46 ja Joh. 13:12–17). Markus Askeetti muistuttaa meitä myös nöyryyden merkityksestä Pyhiä Kirjoituksia tutkittaessa. Linaan kahta hänen lyhyttä opetustaan: “Älä pöyhkeile sydämessäsi Raamatun tuntemuksellasi, ettei mielesi joutuisi pilkkaajahengen valtaan” ja: “Lue Raamattua ja toimi sen mukaan äläkä jaarittele ja pöyhkeile pelkillä teoreettisilla mietiskelyillä.” Linaan häneltä tähän aiheeseen liittyen vielä yhtä kohtaa, joka luullakseni on meille sangen tarpeellinen Raamattua tutkiessamme: “Lukiessaan Pyhiä Kirjoituksia nöyrä ja hengellistä toimintaa harrastava ihminen sovittaa kaiken itseensä, ei toisiin.”

Lopuksi

Olemme tarkastelleet Raamatun lukemista melko monipuolisesti varhaisten kirkkoisien ja erämaakilvoittelijoiden tekstien välityksellä. Haluan lopettaa alustukseni kahdella lainauksella, jotka olkoot innostamassa meitä ahkeraan päivittäiseen Raamatun tutkimiseen. Ensimmäinen on veljestömme oman nimikkopyhän, pyhän Kosmaan, puheesta: “Tutkistellesani pyhää Evankeliumia löysin sieltä paljon erilaisia ajatuksia, jotka ovat kaikki helmiä, timantteja, aarteita; ne ovat rikkaus, ilo, riemu ja iankaikkinen elämä.” Toinen on pyhittäjä Johannes Karpat-hoslaiselta Filokaliasta: “Hehkukoon sielusi alati halusta saada yhä suurempia hyvyyksiä Hengen sanojen pyhästä mietiskelystä.”

Pyhän Kosmas Aitolialaisen Veljestön syyspäivät Joensuussa 15.09.2001